

Motion till riksdagen 2012/13:A17

av **Mattias Karlsson (SD)**
med anledning av prop. 2012/13:63

Utvidgad målgrupp för samhällsorientering samt ett kunskapsunderlag och en analys om integrationens tillstånd och utveckling

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om målgruppens omfattning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samhällsorientering bör vara obligatorisk för samtliga nyanlända invandrare som ingår i målgruppen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en enda lag bör reglera samhällsorienteringen för samtliga målgrupper.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ett ökat innehållsmässigt fokus på de mänskliga rättigheterna och på grundläggande demokratiska värderingar i samhällsorienteringen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samhällsorienteringen ska utökas till att också betona kunskaper om den svenska värdegrunden, svensk kultur och svensk tradition.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa den prestationsbaserade stimulanssättningen inom utbildning i svenska för invandrare.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en väl reglerad invandring för att möjliggöra en lyckad etablering av nyanlända invandrare.

Fel! Okänt namn

Samhällsorienteringens former

Målgruppens omfattning

Regeringen konstaterar i propositionen att det finns ett behov av att utvidga målgruppen för samhällsorientering då det endast är en liten del av det totala antalet personer som årligen invandrar till Sverige som omfattas av etableringslagen och därmed erbjuds samhällsorientering. Sverigedemokraterna ser positivt på samhällsorientering som en del i etableringsprocessen för nyanlända invandrare. Vi ställer oss i och med detta positiva till en utvidgning av målgruppen för samhällsorientering, men instämmer med flertalet remissinstanser om att den av regeringen föreslagna utvidgningen är alltför snäv.

Sverigedemokraterna menar att det är av stor vikt att samtliga personer som invandrar till Sverige i syfte att under längre tid vara bosatta och verksamma i landet får och förväntas ta del av kunskaper om vårt samhälle. Vi instämmer i de synpunkter som förts fram av *Migrationsverket, Länsstyrelserna i Kronobergs län, Skåne län, Stockholms län, Västra Götalands län, Västerbottens län* och *Alvesta kommun, Botkyrka kommun, Göteborgs kommun, Sollentuna kommun, Vännäs kommun, Örnsköldsviks kommun, SKL* och *Sveriges akademikers centralorganisation (Saco)* och anser således att även personer över 65 år bör ingå i målgruppen, delvis då allt fler personer över 65 år väntas vara verksamma på arbetsmarknaden men framför allt för att även icke yrkesverksamma bör ha grundläggande kännedom om det svenska samhället samt sina rättigheter och sina skyldigheter gentemot detsamma.

Av samma anledning anser vi, liksom *Migrationsverket, Länsstyrelserna i Kronobergs län, Stockholms län* samt *Västra Götalands län* och *Alvesta kommun, Botkyrka kommun, Sollentuna kommun, Vännäs kommun, Örnsköldsviks kommun* samt *SKL*, att även arbetskraftsinvandrare bör ingå i målgruppen. I sammanhanget vill vi också poängtera att de nya reglerna för arbetskraftsinvandring har öppnat upp för ett missbruk av regelverket och har medfört handel med såväl arbetstillstånd som anställningsavtal med villkor som inte överensstämmer med kollektivavtal. En arbetskraftsinvandrare kan således inte per automatik förväntas ha etablerat sig på den svenska arbetsmarknaden eller vara medveten om de rättigheter och skyldigheter som varje invånare har i Sverige.

Sverigedemokraterna anser vidare liksom *Botkyrka kommun* att även nyanlända invandrare över 16 år som inte läser på gymnasiet bör ingå i målgruppen för samhällsorientering. För yngre invandrare, samt för dem som läser på gymnasiet, får skolväsendet förväntas ge motsvarande samhällsorientering.

Slutligen anser vi liksom *Länsstyrelserna i Kronobergs län* och *Stockholms län, Örnsköldsviks kommun* och *Saco*förbundet *Naturvetarna* att även medborgare i ett EES-land eller Schweiz ska ingå i målgruppen. Oavsett nationalitet är det viktigt att få kunskap om de villkor som gäller för ett liv just i Sverige.

Sverigedemokraterna instämmer dock i regeringens bedömning att gäst-studerande, gästforskare samt anhöriga till dessa inte har samma behov av

samhällsorientering då deras vistelse i Sverige generellt är kortvarig och ingen avsikt att permanent etablera sig i landet finns.

Sammanfattningsvis instämmer Sverigedemokraterna i stort i den kritik som förts fram av *Stockholms universitet*, *Landsorganisationen i Sverige (LO)* och *Länsstyrelserna i Kronobergs län* och *Stockholms län* gällande regeringens alltför snäva syn på samhällsorientering där etableringen på arbetsmarknaden definieras som ett överordnat mål och ett verktyg för att komma till rätta med sysselsättningsproblem. Då vi ser samhällsorientering som en viktig del i processen att lära känna och bli en del av det svenska samhället anser vi att samtliga nyanlända invandrare med avsikt att på obestämd tid etablera sig i Sverige bör ingå i målgruppen.

Vad som ovan anförts gällande utvidgning av målgruppen för samhällsorientering bör ges regeringen till känna.

Obligatorisk samhällsorientering

Sverigedemokraterna anser, som fastställs ovan, att samhällsorientering fyller en viktig roll i processen att etableras i det svenska samhället. Som en följd av vår vision om ett sammanhållet Sverige där samtliga invånare känner sig och är delaktiga i det svenska samhället anser vi därför att samhällsorienteringen bör vara obligatorisk för de nyanlända invandrare som ingår i målgruppen. Grundläggande kunskaper om det svenska samhället samt rättigheter och skyldigheter gentemot detsamma är helt centrala för den som avser bosätta sig på obestämd tid i Sverige och bli en del av vårt samhälle.

Sverigedemokraterna anser det vidare vara en självklarhet att rättigheter och skyldigheter går hand i hand och menar således att undlátelse att delta i den obligatoriska samhällsorienteringen bör kunna medföra ekonomiska konsekvenser i form av t.ex. minskade ersättningar eller bidrag.

Vad som ovan anförts gällande obligatorisk samhällsorientering bör ges regeringen till känna.

En samlad lagstiftning

I likhet med *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)* och *Botkyrka kommun* förordar Sverigedemokraterna att samtliga målgrupper samlas i den nya lagen om samhällsorientering. Vi anser att samhällsorienteringen har ett högt värde för möjligheten att öka nyanlända invandrades delaktighet i det svenska samhället och anser, som tidigare anförts, att dess målgrupp bör utvidgas rejält samt att den bör beläggas med obligatoriskt deltagande. Därför menar vi också att den bör regleras och lagstadgas separat från specifikt riktade insatser som erbjuds i övrigt.

Även om de ändringar vi föreslår gällande målgrupp och obligatorium inte sker vill vi poängtera värdet i att samla lagstiftning gällande en och samma insats i en och samma lag. Att den enskilda insatsen kan ingå i helhetspaketet är inte skäl nog, enligt oss, att den ska regleras dubbelt i lag. Dessutom är det av

Fel! Okänt namn på

vikt att, som SKL anför, sända tydliga signaler till deltagare och samverkande aktörer om att samhällsorienteringen avser samma insats och ska ges med samma prioritet oavsett målgrupp.

Vad som ovan anförts gällande fördelarna med en samlad lagstiftning om samhällsorienteringen bör regeringen ges till känna.

Samhällsorienteringens syfte och innehåll

Mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar

Samhällsorienteringens utformning regleras i förordning (2010:1138) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare. I förordningen fastslås följande fyra kunskapsmål, nämligen

1. de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna,
2. den enskildes rättigheter och skyldigheter i övrigt,
3. hur samhället är organiserat, och
4. praktiskt vardagsliv.

I förordningen stadgas vidare att ”tyngdpunkten ska ligga på den praktiska aspekten av att leva i Sverige”, vilket också görs tydligt då samhällsorienteringens innehåll definieras till följande åtta områden:

1. Att komma till Sverige.
2. Att bo i Sverige.
3. Att försörja sig och utvecklas i Sverige.
4. Individens rättigheter och skyldigheter.
5. Att bilda familj och leva med barn i Sverige.
6. Att påverka i Sverige.
7. Att vårda sin hälsa i Sverige.
8. Att åldras i Sverige.

Sverigedemokraterna konstaterar att det första av de fyra kunskapsmålen på grund av samhällsorienteringens utformning och dess tydliga fokus på praktiska aspekter riskerar att hamna i skymundan. Detta ser vi som djupt oroande då kännedom om och förankring av mänskliga rättigheter samt grundläggande demokratiska värderingar enligt oss är grundläggande för ett värdigt och respektfullt liv i Sverige för den enskilde såväl som för samhället i stort. Det är vår åsikt att större utrymme i samhällsorienteringen bör ges till information om och arbete med det första kunskapsmålet.

Vad som ovan anförts gällande samhällsorienteringens fokus på mänskliga rättigheter och de grundläggande demokratiska värderingarna bör ges regeringen till känna.

Den svenska värdegrunden och svensk tradition

Det är Sverigedemokraternas mening att var och en som lever i Sverige bör känna till, anpassa sig efter och bejaka den västerländska, humanistiska grund på vilken vårt land vilar och i vilken ingår bl.a. värden som jämställdhet mellan kvinnor och män, individens människovärde och likhet inför lagen samt respekt för rättsstaten. Dessa värden betecknas ofta som universella men dessvärre är de inte självklara för alla kulturer och individer världen över. Att vi de senaste decennierna lärt känna begreppen hederskultur och hedersvåld är ett tydligt tecken på bristande förankring av den svenska värdegrunden hos personer med bakgrund i vissa av dessa andra kulturer. Likaså är den bristande tilltro till svensk lagstiftning och rättsväsen som tar sig uttryck i såväl upplopp som etablerandet av egna rättssystem.

Sverigedemokraterna anser att kunskapsmålet om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar bör kompletteras med ett kunskapsmål om den svenska värdegrunden, svensk kultur och svensk tradition. Vikten av denna gemensamma värdegrund för vårt samhälle kan inte nog belysas och därmed är det för oss en självklarhet att förmedling av kunskap om och förankring av densamma också bör ingå i samhällsorienteringens syfte.

Kunskap om svensk kultur och svensk tradition främjar på ett positivt sätt assimilation och inträde i den svenska gemenskapen för den som på sikt vill bli svensk medborgare. Kunskap om svenskt leverne och den kulturella särart som det svenska samhället vilar på är dock grundläggande för var och en som på obestämd tid vill leva och verka i Sverige.

Kunskap om svensk kultur och svensk tradition är därför enligt vår mening ett nödvändigt komplement till övriga kunskapsmål i samhällsorienteringen. På så sätt kan deltagarna få de verktyg som behövs för att bli en del av det svenska samhället. Utan denna kunskap är risken stor att den nyanlände hamnar i utanförskap och Sverige fortsätter utvecklingen mot etniska enklaver och ökad segregation.

Vad som ovan anförts gällande ett ytterligare kunskapsmål om den svenska värdegrunden, svensk kultur och svensk tradition bör ges regeringen till känna.

Sfi-bonusen

Försöksverksamheten med prestationsbaserad stimulansersättning, s.k. Sfi-bonus, inleddes i 13 kommuner i oktober 2009 och permanentades i september 2010. Sfi-bonusen innebär i praktiken att en elev som klarat allt eller vissa delar av sina svenskstudier inom ett år från det att kursen startade har rätt till en bonus, utöver övrig ersättning som den Sfi-studerande är berättigad till.

Regeringen föreslår i föreliggande proposition en förändring av regelverket kring Sfi-bonusen. Sverigedemokraterna är skeptiska till detta och föreslår i stället att åtgärden helt bör slopas.

Fel! Okänt namn på

Att människor som på ett eller annat sätt utmärker sig och presterar mer än vad som rimligen kan förväntas av dem också premieras för detta, är något som i grund och botten är mycket bra. Det sänder däremot ut helt fel signaler att dela ut en bonus bara för att någon presterar vad som anses vara förväntat eller för att någon fullgjort sina skyldigheter. Det är både olämpligt och orimligt att vårt samhälle ska lägga sig på en så pass låg ambitionsnivå. Av den som avser att permanent bosätta sig i vårt land bör vi kunna kräva att han eller hon lär sig svenska, eller i varje fall gör vad han eller hon kan för att lära sig svenska. Vi menar att något är mycket fel om viljan till integration ska vara beroende av storleken på bidraget som stat och/eller kommun tillhandahåller.

Dessutom kan man ställa sig frågan om Sfi-bonusen verkligen fått förväntad effekt. Enligt tidningen Riksdag & Departement den 29 augusti 2011 är det primärt ”studievana invandrare” som tagit del av Sfi-bonusen, det vill säga personer som hade klarat sina studier även utan bonusen.

Enligt rapport 2012:27 från Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering har Sfi-bonusen, bortsett från Stockholms kommun, inte haft någon effekt på deltagande och studieresultat.

Vad som ovan anförts gällande Sfi-bonusen bör ges regeringen till känna.

En reglerad invandring

I regeringens proposition görs också en övergripande analys om integrationens tillstånd och utveckling. Sverigedemokraterna vill med anledning av denna peka på de enligt oss två enskilt största bristerna med dagens förda politik på området, brister som bromsar och står i vägen för de invandrades etablering i det svenska samhället. Dessa är dels en inriktning på mångkultur-baserad integration i stället för gemenskapsfokuserad assimilation, dels en så omfattande invandring att det svenska samhället – oavsett politiska åtgärder – inte maktar med att möta upp de människor som söker sig hit.

Vi har ovan föreslagit förändringar gällande samhällsorienteringen som syftar till en omställning vad gäller den första bristen. Till viss del kan tydligare sammankoppling mellan rättigheter och skyldigheter samt ökade krav på anpassning också bidra till ett minskat tryck på ansökningar om uppehållstillstånd. För att ytterligare säkerställa ett mottagande som hålls på en hållbar nivå vill vi poängtera behovet av en väl reglerad invandring, med god uppföljning och verkställighet av de regler och beslut som fastställts.

Vad som ovan anförts gällande behovet av en väl reglerad invandring bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 28 januari 2013

Mattias Karlsson (SD)